

Nr 157

Av herrar **Börjesson** och **Hægglblom**, om ändring av grunderna för fördelningen av hushållningssällskapens omkostnadsanslag.

De medel, som anvisas såsom bidrag till bestridande av hushållningssällskapens omkostnader, fördelades under åren 1952—1956 enligt kungörelsen den 23 maj 1952 (nr 296) angående fördelning av anslagsmedel till bestridande av hushållningssällskapens omkostnader. Ettvart hushållningssällskap skulle därvid tillföras ett grundbelopp av 5 000 kronor för varje på personalförteckning för sällskapet upptagen sekreterare, jordbrukskonsulent, husdjurskonsulent, trädgårdskonsulent, maskinkonsulent, hemkonsulent, fiskeriasistent och jordbruksinstruktör, medan återstoden av beloppet fördelades å sällskapen efter den med jordbruk med binäringar sysselsatta folkmängden, övrig folkmängd, antalet bruksningsdelar och totalarealen inom hushållningssällskapsområdena.

Under åberopande av den mycket betydande stegring, som ägt rum beträffande de kostnader, vilka i främsta rummet avsågos skola bestridas med anlitan av ifrågavarande grundbelopp, hemställde Hushållningssällskapens förbund den 30 oktober 1956 i enlighet med ett vid förbundets ordinarie stämma nämnda år enhälligt fattat beslut, att grundbeloppet måtte höjas till 7 500 kronor. Då en dylik höjning innebure en viss omfördelning av förevarande anslag mellan sällskapen, förutsatte förbundet, att en samtidigt gjord framställning om uppräkningsanslaget bifölles, varigenom intet hushållningssällskap skulle behöva vidkännas minskning i sitt anslag.

Lantbruksstyrelsen tillstyrkte i avgivet remissyttrande — under förutsättning att omkostnadsanslaget i dess helhet uppräknades — att grundbeloppet höjdes till 7 500 kronor. Statskontoret fann likaledes en viss höjning av grundbeloppet i och för sig motiverad med hänsyn till den kostnadsstegring, som inträtt sedan beloppet faststälts. Enligt statskontorets mening borde dock höjningen i fråga skäligen kunna begränsas till högst 1 000 kronor. Ämbetsverket förutsatte därvid i likhet med lantbruksstyrelsen att en anslagsuppräkningskommission skulle komma till stånd.

I statsverkspropositionen år 1957 (bil. 11; punkt 85) föreslogs, att omkostnadsanslaget för budgetåret 1957/58 skulle uppräknas med 90 000 kronor. Då den i ovannämnda framställning angivna förutsättningen ej kunde

tillgodoses vid en anslagsuppräknig av berörda storleksordning, tillstyrkte dåvarande departementschefen förbundets framställning endast i så måtto, att grundbeloppet till varje sällskap föreslogs skola höjas till 5 750 kronor. Riksdagen beslöt sedermera i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Ovan nämnda grundbelopp utgör därför enligt kungörelsen nr 196/1957 numera 5 750 kronor för varje resande befattningshavare.

I statsverkspropositionen innevarande år (bil. 11; punkt 13) föreslås en sammanlagd anslagshöjning för budgetåret 1958/59 av bidraget till bestridande av hushållningssällskapens omkostnader med 340 000 kronor. Någon ändring av den föregående år beslutade storleken av grundbeloppet har därvid icke ifrågasatts.

Ett särskilt grundbelopp vid fördelningen av hushållningssällskapens omkostnadsanslag har främst motiverats av att resekostnaderna utgöra en mycket betydande del av sällskapens totala omkostnader och att det därför syntes befogat att en del av förevarande anslag fördelas på ett sätt, som beaktar detta förhållande. Såsom ovan anförts ha de kostnader, vilka i främsta rummet avsetts skola täckas genom berörda grundbelopp, undergått en mycket betydande stegring under senare år. I ovan nämnda skrivelse den 30 oktober 1956 beräknade sålunda Hushållningssällskapens förbund nämnda stegring från 1950 till 1955 till 45 procent. Den föregående år beslutade höjningen av grundbeloppet från 5 000 till 5 750 kronor är sålunda ej tillräcklig för att kompensera den inträdda stegringen i resekostnaderna.

Den i årets statsverksproposition föreslagna höjningen av omkostnadsanslaget gör det möjligt att i ökad omfattning tillgodose det tidigare framförda önskemålet om höjning av grundbeloppet till 7 500 kronor. Genom en dylik åtgärd synes det också möjligt att bereda de mindre, i regel ekonomiskt svagast ställda hushållningssällskapen samma relativa ekonomiska kompensation för resekostnadernas stegring som övriga sällskap. Kommer däremot den i årets statsverksproposition föreslagna anslagshöjningen att enbart fördelas efter områdenas folkmängd, antal bruksdelar och areal, blir så icke förhållandet. Grundbeloppets höjning bör dock hållas inom sådan ram, att intet hushållningssällskap förorsakas anslagsminskning. Det må i detta sammanhang jämväl framhållas, att statskontoret i yttrande angående medelsanvisningen under ifrågavarande anslagsrubrik ansett skäl föreligga för en viss höjning av grundbeloppet.

Under anslagsrubriken Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader har förordats, att 40 000 kronor skulle ställas till hushållningssällskapens disposition för att utvidga informationsverksamheten beträffande lämpligheten av markkartering ävensom för att täcka sällskapens egna kostnader i samband med utförandet av markkartering i ökad omfattning. Lantbruksstyrelsen har därvid föreslagits skola tilldela sällskapen bidrag ur dessa medel efter särskild ansökan.

Det torde komma att erbjuda ej obetydliga svårigheter att i kostnads-

hänseende särskilja markkarteringen från sällskapens allmänna upplysnings- och rådgivningsverksamhet. En dylik åtgärd synes ej heller fylla något berättigat ändamål, utan det torde ur alla synpunkter vara ändamålsenligast att fördela denna del av anslaget efter samma grunder som anslaget i övrigt.

Under åberopande av vad ovan anförts hemställas,

att *dels* grunderna för fördelningen av omkostnadsanslaget till hushållningssällskapen ändras så, att grundbeloppet ökas på sätt ovan förordats;

dels ock hela det under anslagsrubriken Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader anvisade anslaget fördelas efter generella fördelningsgrunder.

Stockholm den 24 januari 1958

Fritz Börjesson

Einar Hægglom
